

Õiguskantsler
Chancellor of Justice

Rahvusvahelise inimõiguste päeva tähistamine

10. detsembril 2024

Õiguskantsleri Kantseleis (Kohtu 8, Tallinn)

Üritus on tasuta. Osavõtuks palume registreeruda aadressil:

<https://www.oiguskantsler.ee/et/rahvusvahelise-inimoiguste-paeva-tahistamine>

Ajakava

12.30–13.00 Saabumine, registreerimine

13.00–14.30 Lühiseminar „Kuidas õpetada inimõigusi?“

Praktilisel lühiseminaril antakse näpunäiteid, kuidas korraldada koolitust, töötuba või seminari inimõiguste valdkonna teemal (sh teemadel, mis nõuavad hoiakute ja tegutsemistavade muutmist) ja eelarvamuslike hoiakutega kuulajatele (sh skeptilised osalejad, kes ei ole valmis vastu võtma tagasisidet, uusi arusaamu).

Seminari juhendaja on **Liiri Oja** (PhD). Liiri Oja on Õiguskantsleri Kantselei inimõiguste valdkonna (National Human Rights Institution ehk NHRI) juht. Ta toetab õiguskantsleri tööd inimõigushariduse, rahvusvaheliste aruannete koostamise ja võrdse kohtlemise vallas. Ta on omandanud doktorikraadi Firenzes Euroopa Ülikool-Instituudis. Oma doktoritöös analüüsis ta seksuaal- ja reproduktiivõigust puudutavat rahvusvahelist kohtupraktikat. Liiri Oja teadushuvide hulka kuuluvad muu hulgas sünnitusabivägivald, seksuaal- ja reproduktiivõigused üleminekuaja õigluse kontekstis ning tervishoiutöötajate roll inimõiguste kaitsel. Tal on pikaajaline õpetamis- ja koolitamiskogemus: ta on treeninud Eesti rahvusmeeskonda väitluse maailmameistrivõistlusteks ning pidanud Tartu Ülikoolis riigiõiguse loenguid. Viimastel aastatel on ta õpetanud Eesti Kunstiakadeemias kursust „Inimõigused ja disain“ ning korraldanud inimõigusi käsitlevaid töötube tervishoiutöötajatele. Liiri Oja oli 2022. aastal Õiguskantsleri Kantselei eestvõttel ilmunud veebiraamatu „Inimõigused“ (www.inimõigusteraamat.ee) peatoimetaja.

14.30–15.00 Kohvipaus

15.00–16.45 Arutelu teemal „Inimõiguste kaitse Eestis: milleks meile rahvusvahelised inimõiguste konventsioonid?“

Vestlusringis osalejad arutlevad rahvusvaheliste (sh regionaalsete) inimõiguste kaitse dokumentide rolli ja mõju üle inimõiguste kaitsele Eestis. Milline oli rahvusvaheliste inimõiguste konventsioonide roll 1990-ndatel ja milline on see Eestis praegu? Milliseid positiivseid muutusi on toonud kaasa rahvusvahelised inimõiguste kaitse dokumendid (lepingud, komiteede praktika, soovitusel)? Mis takistab rahvusvaheliste allikatele viitamist (teadlikkus, õigusharidus)? Kas ja kuidas on muutunud inimõiguste kaitset Eestis rahvusvahelised raportid (ÜRO *Universal Periodic Review*, erikonventsioonide aruandlus)? Miks on esitatud rahvusvaheliste komiteedele sedavõrd vähe individuaalkaebusi?

Osalejad toovad näiteid inimõiguste kaitse alavaldkondadest (laste õiguste kaitse, puuetega inimeste õiguste kaitse, alaväärastava kohtlemise ennetamine).

Arutelu juhhib õiguskantsler Ülle Madise.

Vestlusringis osalevad Merilin Kiviorg, Minna-Liina Lind, Kristi Rekand, Kristi Paron, Käti Mägi-Tammik ja Oliver Kask.

Dr Merilin Kiviorg on Tartu Ülikooli õigusteaduskonna rahvusvahelise õiguse kaasprofessor. Teadus- ja õppetöös keskendub ta rahvusvaheline õiguse, inimõiguste ja põhivabaduste teemadele. Doktorikraadi omandas Merilin Kiviorg Oxfordi Ülikoolis, oma doktoritöös analüüsis ta usu- ja veendumusvabadusega seotud praktikat Euroopa Inimõiguste Kohtus. Alates 2016. aastast teeb ta kaasa Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni usu- ja veendumusvabaduse eksperidirühma töös ning 2019. aastast on ta õiguskantsleri inimõiguste nõukoja liige. Ta on olnud rahvusvahelise õiguse õppejõud Oxfordi Ülikoolis ja Max Weberi programmi teadur Euroopa Ülikool-Instituudis. Merilin Kiviorg on avaldanud arvukalt rahvusvahelise õiguse, inimõiguste ja usuvabaduse teemalisi kirjutisi nii Eesti kui ka välismaa teadusväljaannetes ning nõustanud neis küsimustes ka Eesti riigiasutusi.

Minna-Liina Lind töötab Välisministeeriumis alates 2004. aastast, tal on pikaajaline juhtimis- ja suurte rahvusvaheliste projektide korraldamise kogemus. Globaalsete küsimustega on ta tegelenud Välisministeeriumis mitmel ametikohal. Minna-Liina Lind on tegelenud ÜRO teemadega Välisministeeriumi poliitikaosakonnas ja ka Eesti esinduses ÜRO juures. Esinduse asejuhina vastutas ta aastail 2014–2018 ÜRO Julgeolekunõukogu kampaania eest. Aastail 2010–2014 oli Minna-Liina Lind Välisministeeriumi pressiesindaja. Ta on lõpetanud Tartu Ülikooli õigusinstituudi ning saanud Heidelbergi ülikoolist magistrikraadi rahvusvahelises ja Euroopa Liidu õiguses. Ta on lõpetanud ka Eesti Diplomaatide Kooli.

Kristi Rekand on omandanud magistrikraadi õigusteaduses ja sotsiaaltöös. Ta on tegelenud erivajadustega ning majanduslikes raskustes olevate inimeste õiguste kaitse ja edendamise ja inimeste esindamisega enam kui 15 aastat. Praegu töötab ta Eesti Puuetega Inimeste Koja juristina. Inimõiguste teemadega on ta tegelenud nii erialases kui ka vabatahtlikus töös (sh teovõime ja valimisõiguse piiramine, õigus elule, vabadusele ja isikupuutumatusse ning võrdsele kohtlemisele, diskrimineerimise keeld jm teemad). Oluline on olnud inimõiguste kaitse eestkoste seadmise ja kinnisesse asutusse paigutamise menetlustes.

Käti Mägi-Tammik liitus Õiguskantsleri Kantseleiga üle kümne aasta tagasi. 2018. aastast töötab ta õiguskantsleri nõunikuna kontrollkäikude osakonnas ning tegeleb peamiselt Politsei- ja Piirivalveameti kinnipidamiskohtade ja kinniste lasteasutustega seotud teemadega. Ta külastab regulaarselt ka teisi kinnipidamiskohti: arestimajasid, vanglaid, psühhiaatriaiglaid ja hooldekodusid. Kinnipidamiskohtade kontrollimise eesmärk on koguda teavet, kuidas on kaitstud sealolevate inimeste inimõigused. Käti Mägi-Tammik on töötanud ka Välisministeeriumi juriidilises osakonnas, kus ta koostas materjale, mis puudutasid Eesti esindamist Euroopa Inimõiguste Kohtus ning Eesti eesistumise ajal Euroopa Liidu Kohtu menetlustes. Ta on omandanud Tartu Ülikoolis õigusteaduste magistrikraadi *cum laude*.

Kristi Paron (PhD) on olnud Õiguskantsleri Kantseleis laste ja noorte õiguste osakonna nõunik üle kümne aasta. Tal on ka pikaajaline advokaaditöö kogemus, ta on töötanud Eesti ühes suurimas advokaadibüroos Ellex Raidla. Kristi Paron omandas laste õiguste magistrikraadi Genfi Ülikoolis ning doktorikraadi Tartu Ülikoolis. Oma doktoritöös uuris ta lapspatsiendi autonoomiat, käsitledes eeskätt lapse, lapsevanema ja tervishoiutöötaja omavahelist suhet. Lapspatsiendi õiguste edendamine on Kristi Paroni südameasi: sel teemal teeb ta ettekandeid ja koolitusi ning peab külalislektorina loenguid Tartu Ülikooli arstiteaduse ja õigusteaduse üliõpilastele. Ta koolitanud lastekaitsetöötajaid, kohtunikke, advokaate ja teisi spetsialiste ka laste õiguste ja lastesõbraliku menetluse valdkonnas.

Oliver Kask on Riigikohtu kohtunik. Enne riigikohtunikuks saamist oli ta Tallinna Ringkonnakohtu halduskolleegiumi kohtunik. Oliver Kask on töötanud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna avaliku õiguse talituse juhatajana ning alates 2020. aastast on ta olnud Vabariigi Valimiskomisjoni esimees. Ta on olnud ka kohtunike koolitusnõukogu liige, Euroopa Nõukogu nn Veneetsia komisjoni liige, Euroopa Nõukogu demokraatlike valimiste nõukogu esimees ja NATO-ga liitumisläbirääkimiste pidamiseks moodustatud Eesti delegatsiooni liige. Aastatel 2010–2016 oli Oliver Kask Euroopa Inimõiguste Kohtu *ad hoc*-kohtunik. Ta on andnud loenguid riigiõigusest ja põhiõigustest Sisekaitseakadeemias, riigiõigusest Tallinna Ülikoolis ja õiguse entsüklopeediast Tartu Ülikoolis.